

Azután kéjes élvezet reményével — bemene. Mihelyt a láda fedelét megnyitá, azonnal a majom, minthogy nagy éhség is gyötri vala, egészen fölbőszülve neki ugrik, és a szegény barátnak fülét, orrát és a mijeit csak foghatja, rutúl kezdi összekarmolni. A barát nagy jajkiáltással segítségül hívja tanítványait: de ezek nagy szerénységükben és engedelmességükben az előbbi tilalom miatt, nem jövének el. Végre nagy bajjal maga kinyitván az ajtót, valahogy kiszabadula.

Alig hogy kiére, a királyi szolgák őt elfogák, megkötözzék, és a királyhoz vivék, ki is őt örök időkre országából számkiveté.

A leány pedig, minthogy minden erénnyel ékeskedik vala, a királynak első felesége lón és az ő jeles tulajdonságai áldást árasztának az egész országra. Később, hogy atyja is e szerencsés állapotban megtalálá, egész családjában a legnagyobb öröm lón.

A pesterei barlang.

(Biharmegyében.)

A Nagy-Váradtól Erdélynek vezető utat a legregényesebb változatokban, de soha meg nem szakadva, mint valamely örök mozdulatlanul álló hadtest jobb és bal szárnyával — két hegysor védi, ölelkezve egymással az Erdély és Magyarhon közti határvonalat képező tábornagyuk: a bozontos fejű Királyhágó hegynél.

Dél-Biharmegye aligha mutathat föl gyönyörűbb, s festőibb szépséggel bíró tájat, mint Élesdtől Kolozsvárig. Az ős Királyhágó mintha fájlalná, hogy a mindenség ara őt rendelé válaszfalul az egymást szerető testvér-hon közé, örök könyűket sir, s folyamára áradt könyűit utánozhatlan tekervényességgel, néhol 2—3 ölnyi széles hegyszorosok között bujkáltatja, a Körös folyamot; mely kristálytisza habocskákat hömpölygetve mint kék szalag futja keresztül s disziti e vidéket, ha t. i. Királyhágó a nap ezüst sugáiraival kacérkodva, buját az őt testvéreileg ölelő apróbb hegyek közt látszik feledni, míg ellenben, ha ősz fejét a téli zivataroknak kitarva, tavaszszal hőköpenyét lerázza: a kavicsain szökdécselő habokat zavaros szöke hullámokkal cseréli föl, s a vidék lakosainak nyugalmát, álmaikat magával ragadva rohan a Tiszába.

E kies vidéken mintegy a Körös völgyében nyugvólag emelkedik a fentebb említett hegysor nyugoti szárnya Élesdtől félmérföldnyire, s a Jókai által oly gyönyörűen leirt tündérvárról 2 óra távolságra: a pesterei hegy előtövében Pestere oláh helység, mely fölött alig 50 lábnyira van a barlang nyílása.

A barlang fölfedeztetését az oláh nép ajkán élő monda szerint — s nagyon hihetőleg azon 3 oláh Columbusnak köszönhetjük, kik 1839-ben, mint katonakötelezettek az élesdi hajduk üldözései elől meaekülendők, még akkor erdővel borított hegyek közt bujkálva, e nyilásnál találtak menhelyet, honnan kettő, az éhség vallató hatalmát nem sokáig türhetve feladta magát, egy pedig papirosból sem szándékozván a bakkancsot elnyűni, örökre bent maradt, kinek később keresésére indulva fedezték föl e természeti tüneményt. Azóta több természetbuvár s jeles honfi látogatói voltak, kiknek nevei a barlang oldalfalába bevésve állanak, s kiktől neveztetettek el a barlang üregei: Zichy, Horváth, Perényi, Gencsi, Tisza stb. csarnokainak.

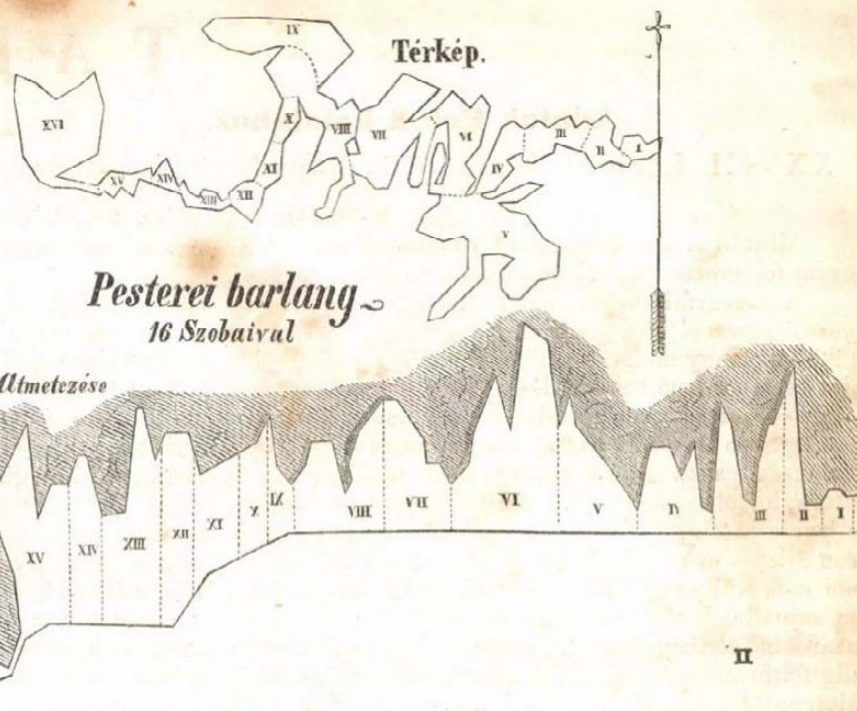
Az egész barlang 16. csarnokból áll. Hossza a nyilástól végéig 96, egyenes vonalban pedig 62. öl; szélessége mint a térkép mutatja — minden csarnoknak oly változó, hogy azoknak egyenként □ ölelben kimutatását látom szükségesnek.

1. csarnok	4, 9	□ ölben.
2. „	7, 9	„
3. „	13, 2	„
4. „	15, —	„
5. két kamarával	73, —	„
6. egy kamarával	32, 6	„
7. csarnok	40, 5	„
8. „	40, 6	„
9. „	35, 5	„
10. „	4, 3	„
11. „	5, —	„
12. „	7, 1	„
13. „	6, 5	„
14. „	4, 5	„
15. „	6, 8	„
16. „	69, 5	„

366, 9.

Ezek szerint a pesterei barlang 16 szobájának ürege mintegy 367 □ öl. A 8 első csarnok csaknem egy színben fekszik egymással, 8—12-ig, mely azonban már lefelé megy hasonlólag.

Ha a pesterei barlangot látogató, mineralogiai szempontból nem talál is valami rendkívülit, mennyiben fő alkotó része mész, mi kristallizálódni nem szokott, s csak az egyes, kiszedett mészkövek helyéni hasadékokon keresztül szivárgó viz alkot valami stalactyt formát a barlangi hideg levegőben, — de mindenesetre egy azon meglepő természeti tünemények közül, melynek ha nyilásán belépve az előttünk fáklyát vivő s visszatérhetés biztosításául zöld galyakat szóró oláh kalauz imádkozását halljuk, s 15—20 lábnyira egyik

üregből másikba hason csuszunk: a borzadálynak azon bizonyos reme járja át idegeinket, mely önkéntelenül is eszünkbe juttatja, vajjon tettünk-e odahaza testamentomot? Ez történt S. mérnök utitársammal; nekem azonban, midőn az utolsó csarnokba csakugyan hason csuszva lejutottam, és sáros tenyereimet megtörültem, hideg borzadás futotta at ereimet s a képzelet alphabeticus rendben ellenségeim lajstromát lebegteté előttem, míg végre kiábrándulva láttam, hogy egy boltozatos roppant magasságu templom formában vagyok, melyben még egy, természet által csudahün utánczott szöszék is van. Ez volt a 16-ik csarnok, melyet az oláhok nagy templomnak neveznek. — Szathmári Ede.

Gróf Széchenyi István műveiből.

— Kiki saját gondolatát hiszi legmélyebb sarkalatkőnek, s legeslegeselő lépésnek, melynél hazánk lehető előmenetét kezdeni kellene.

— Keserves ugyan, hogy a szükség legjobb tanító, de igaz; keserű, hogy a szerencsétlenség iskolája emeli a halandót legdicsebb s legszentebb gerjedelmekre, de igaz; borzasztó, hogy kiontott embervérből cred halhatatlan név — s szabadság.

— Nincs nagyobb kín a bizonytalanságnál s a bizonyos rosz kevésbbé koptatja belsőköt, mint a bizonytalan jó.

— Nem öli azt unalom, kevés lesz annak a 24 óra, s nem untatja azt a kora nyári hajnal-támadat, ki hona ügyében fáradoz. A legszentebb kötelesség teljesítésének érzése tölti be az élet minden helyzetében édes megelégedéssel a hü hazafit, legyen herczeg, legyen zsellér.

— Minden változásra, legyen az legislegjózanabb, fog minden bizonynyal valami zavar-krisis következni, s ezt kiállani mindenki nem akarja, vagy nem tudja, s kétséget nem szenved, hogy az átváltozási időszakban minden rendtelenebbül forog mint azelőtt, s hogy így azok, kik előre kombinálni nem tudnak, megijednek s minekelőtte a szebb rend helyreállott volna, már a kezdettel felhagynak, s magukat régi helyzetükben még jobban leszegeznek. A régen sinlődő azon fordulásban, melyet megint az élet felé teszen, még roszabbul vagy legalább fájdalomabbal érzi magát, mint azelőtt.

— A becsületes cselekvő mód haszna legtávolabb időkre hat, egyes személyekre is jól sül ki, s hát még nemzetekre, melyek élete oly hosszú!

— Minekelőtte valami újat kezdenénk, ne felejtsük el soha, s vegyük előre számba mindazt, a mi hihetőleg magát ellenünk fogja szegezhetni. A nyilt tanácskozás s értekezésnek czélja pedig, vagy tökéletes felvilágosítás; vagy ez vagy amaz káros avagy lehetetlen, s így annak elkerülése s abbanhagyása; vagy az egyetértés, s egy czél elérése végett összeszedett erő, ipar és munka, s így a bizonyos siker.

(Folytatjuk.)

Egyveleg.

b. — (Uj vallásfelekezett Amerikában.) Uj-York-állam ez évben törvényt hozott, mely szerint tiltva, van vasárnap szinielőadásokat és hangversenyeket tartani. E törvény kihirdetése utáni első vasárnap azonban, a nagyobbbrészt németek által lakott városrész egy sörházán olvasható volt: „Uj szabad német mulatóközség. Erkölcsi és vallási tárgyak előadása 3 és 8 órakor, 5 szakaszban.“ Bent a sörház egyik szobája színházilag volt diszítve, s a szinpadon elsőbb a sörös s aztán többen szónokoltak a mellett, hogy Isten a hetedik napot nyugalomra s vigadozásra rendelte s hogy ehhez szorosan kell ragaszkodni. A rendőrség az egybegyülteket felfedezte s pénzbírságra ítélte, de védelmükre több más társulatok, különösen a szombatot ünneplők, kikeltek s mig az ügy el lesz igazítva, a mulató község folytatja összejövetelét, a nevezett sörházban.

b. — (Róma népessége) 188,817 lakosra megy s ezek közt 4446 zsidó, 213 protestáns; továbbá 886 papnövendék, 2390 barát, 1417 világi pap, 34 püspök. A város lakosainak száma az utolsó tíz év alatt 12,247 fővel szaporodott.